

Høst og ensilering af majs helsæd

Rigelig forsyning af grovfoder gør det aktuelt at overveje enten kolbehøst på en del af majsarealet eller en længere stub. Promilleafgiftsfonden for landbrug. Majs helsæd skal snittes kort og ensartet med 9-10 mm snitlængde.

Majsen skal køres omhyggeligt sammen i tynde lag, og overfladen skal være fast og fuldstændig jævn, inden stakken dækkes med plastik.

Indhold:

- [Høst af majs helsæd](#)
- [Indlægning på lager](#)
- [Afslutning og tildækning](#)
- [Snitfladens areal](#)
- [Ensileringsmidler i særlige situationer](#)
- [Samensilering med græs](#)

Høst af majs helsæd

Stubhøjde

Normal stubhøjde er 20-30 cm. Der kan være mange gode grunde til at sætte en længere stub:

- Rigeligt grovfoder på bedriften og man ønsker et mere koncentreret foder. En forøgelse af stubhøjden øger indholdet af stivelse og mindsker indholdet af cellevægge og dermed tyggetiden.
- Græsensilage med relativ lav fordøjelighed.
- Højere kornpriser.
- Plante højden er usædvanlig stor. Nogle sorter f.eks. Saludo har en stor plante højde.
- Det kniber med at få majsen moden. [Til top](#)

En forøgelse af stubhøjden fra 20 til 40 cm påvirker udbyttet mindre - og foderværdien mere - end ved at øge stubhøjden fra 40 til 60 cm:

I normal udviklet majs sker der følgende ændringer, hver gang stubhøjden hæves med 20 cm:

- Tørstofindholdet øges med 1,2 pct.
- Indholdet af stivelse øges med 1,5 pct.
- Indholdet af NDF reduceres med 1,5 pct.
- Foderværdien øges med 0,15 MJ pr. kg tørstof (0,03 - 0,04 kg tørstof pr. FE)
- FK NDF øges med 1,4 pct.

I forhold til at sætte 20 cm stub tabes 350 FE pr. ha ved at sætte 40 cm stub og 1.000 FE pr. ha ved at sætte 60 cm stub.

Det relative udbyttetab ved at sætte en højere stub er størst i umoden majs og majs med en lav plante højde. Effekten på foderværdien er mindre afhængig af tørstofindholdet.

Alternativet til en længere stub er at lade en del af majsen stå til kolbehøst. Se [PlanteNyt nr. 453, 2011](#). [Til top](#)

Finsnitteren

Snitlængde

I fuldt udviklet majs helsæd med 30-34 pct. tørstof tilstræbes en kort og ensartet snitlængde på 9-10 mm og en effektiv kerneknusning. Længere snitlængde øger ikke tyggetiden væsentligt, men giver tendens til lavere foderoptagelse og mælkeydelse. På finsnittere med knusebro tilstræbes en snitlængde på 6-7 mm.

Den korte snitlængde giver mulighed for en kompakt ensilage med en høj stabilitet under lagring og opfodring. En forøgelse af snitlængden til 15-17 mm kan være aktuel i ikke fuldt udviklede majs med mindre end 28 pct. tørstof for at modvirke saftfløb.

Knivene på finsnitteren skal være skarpe og modskæret skal være skarpt og korrekt indstillet. Montér evt. majs knive og majs modskær. Blade og svøbblade skal findeles, ellers er det vanskeligt at køre afgrøden sammen, og kørerne vrager bladene på foderbordet. [Til top](#)

Kerneknuser

I majs helsæd med over 28 pct. tørstof er det påkrævet, at majs høsteren er udstyret med cracker eller knusebro, således at alle kerner bliver knust eller anslået, og alle spindelstykker bliver trukket fuldstændig i stykker.

Indlægning på lager

- En god og effektiv indlægning og tildækning kræver,
- at indlægningen sker i tynde lag,
- at der bruges ekstra tid til at udjævne toppen af lageret og køre overfladen godt sammen,
- at der er gode kørselsforhold omkring lageret. [Til top](#)

Sammenkørsel i tynde lag

Afgrødemassen skal lægges ud i tynde lag i hele markstakkens/køresiloens længde, og hvert lag skal køres godt sammen. Før sammenkørsel skal lagtykkelsen helst være 5 til maks. 10 cm. Øges lagtykkelsen til 25 cm halveres pakningsgraden.

Når afgrøden er lagt ud i tynde lag og pakket godt sammen fra bunden,

- er der flere FE pr. m³,
- er der begrænset risiko for varmedannelse under opfodring og dermed tab,
- er der en mere ensartet ensilage og større mulighed for at udtage en repræsentativ prøve til analyse.

Der skal være tilstrækkelig kapacitet til indlægning og sammenkørsel, dvs. én gummiged er ofte for lidt. [Til top](#)

Afslutning og tildækning

Toppen af lageret skal være jævnet fuldstændig af, og overfladen skal køres sammen, så den er fast som et ladegulv. Er overfladen fuldstændig jævn og fast:

- Kan man få dækplasten til at ligge tæt, fast og stram over ensilagen.
- Undgår man luftlommer under plastikken, der virker som et drivhus for vækst af svampe.
- Begrænser man muligheden for, at luft kan suse rundt under plastikken. [Til top](#)

Altid to lag plastik

Anvend altid to lag plastik af god kvalitet. Der er god erfaring med at anvende en meget tynd underlagsfolie, f.eks. *Wepelen Silo 40*, som det underste lag plastik. Underlagsfolien er en transparent plastfolie med svag grønlig farve med en tykkelse på 0,04 mm. Den tynde underlagsfolie udlægges løst hen over stakken og efter en kort udvikling af kuldioxid suger det sig tæt til overfladen. Herved begrænses risikoen for dannelse af luftlommer mellem plastik og ensilage, der kan fungere som luftkanaler, når stakken åbnes. [Til top](#)

Snitfladens areal

Snitfladen bør ikke være større, end at der dagligt opfodres 20-30 cm af stakken eller siloen - mest i majshelsæd til sommerfodring. Er forbruget af majsensilage lille i sommerperioden, bør endefladen på lageret også være lille. I mindre besætninger kan det være fornuftigt at lave en markstak med de ideelle mål til sommerfodring, selv om man har rigelig silokapacitet til rådighed. [Til top](#)

Et eksempel

Har man f.eks. en besætning på 100 køer, og der skal anvendes 3-4 FE majsensilage dagligt, bør endefladen ikke være større end 9 m². Dvs. med 6 m i bredden, 1,5 m i højden og med ca. 200 FE pr. m³ skal der udtages ca. 20 cm dagligt for at få 360 FE pr. dag. [Til top](#)

Ensileringsmidler i særlige situationer

Majshelsæd er normalt en let ensilerbar afgrøde, hvor der ikke er behov for at fremme forgæringen ved at bruge ensileringsmidler. Der kan i særlige situationer være behov for at forbedre ensilagens stabilitet ved udtagning:

- I for tør majshelsæd, dvs. med over 35 pct. tørstof.
- I kraftigt tørkeskadet og uens moden majs med et højt tørstofindhold.
- Ved anvendelse af små mængder majsensilage, f.eks. i sommerperioden, hvor der bruges mindre end 20-30 cm om dagen.
- På bedrifter, hvor der forventes problemer med majsensilagens stabilitet, men her bør der samtidig ske en forbedring af ensilerings teknik og management. [Til top](#)

Majsensilagens stabilitet kan forbedres med:

- Homofermentative mælkesyrebakterier i kombination med benzoesyre eller sorbinsyre.
- Heterofermentative mælkesyrebakterier, der fremmer dannelsen af eddikesyre.
- Kemiske midler med indhold af propionsyre, eddikesyre, benzoesyre eller sorbinsyre.

[Til top](#)

Homofermentative mælkesyrebakterier reducerer stabiliteten og bør kun bruges i kombination med svampehæmmende midler som f.eks. benzoesyre eller sorbinsyre.

Markedsførte midler

Vil du vide mere om egnede og godkendte midler til salg i Danmark i 2011, så se PlanteNyt nr. 355 om [Markedsførte ensileringsmidler](#) i Danmark.

På listen ses, hvilke midler, der egner sig til majs, og for hvert middel er angivet, hvilke godkendelser midlet har i det tyske afprøvningssystem. Generelt bør man kun vælge ensileringsmidler, som findes på den tyske liste. [Til top](#)

Samensilering med græs

Flere steder kan det være rationelt at samensilere majs med en efterafgrøde af græs eller et sidste slået græs. Det er typisk aktuelt, hvor:

- Der står et mindre areal med kløvergræs eller græs.
- Majs har en tilstrækkelig høj tørstofprocent.

Ved samensilering tilstræbes, at den samlede afgrødemasse har et tørstofindhold på 28-30 pct., så saftfløb undgås. Græsset blandes med majs og undtages i de øverste 50 cm, som bør være ren majs. [Til top](#)

By Rich Haddock

Kontakt din [lokale rådgivningsvirksomhed](#), hvis du vil vide mere om dette emne.